

Alþingi
Erindi nr. P 138/974
komudagur 22.1.2010

Reykjavík 20. janúar 2010

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Frumvarp til laga um rannsókn samgönguslysa, 279. mál. Umsögn Rannsóknarnefndar umferðarslysa

Að mati RNU er heildarávinningur fölginn í því að sameina rannsóknarnefndirnar þrjár sem nú rannsaka samgönguslys. Rannsóknarnefndin skilaði umsögn um frumvarpsdrögin þegar unnið var að gerð þeirra í samgönguráðuneytinu og hefur þegar verið tekið tillit til margra athugasemda RNU.

Rannsóknarnefnd umferðarslysa hefur tekið til umræðu á fundi ný drög að frumvarpi til laga um rannsókn samgönguslysa. Nefndin telur enn að nokkur atriði mættu betur fara og gerir grein fyrir þeim hér að neðan.

Margt er líkt með starfsemi nefndanna en verkefni þeirra eru þó ekki sambærileg að öllu leyti. Umfang og eðli slysanna er ólíkt eftir flokkum og verða lög um rannsóknir þeirra að taka mið af því.

Verklag nefndanna.

Sama verklag er við vinnslu einstakra mála sem RNU rannsakar og lýst er í greinargerð með 5. gr. frumvarpsins en þá er eingöngu vísað til verklags Rannsóknarnefndar flugslysa. Hefðbundin rannsókn hjá RNU fer þannig fram að starfsmaður nefndarinnar fer á vettvang umferðarslyss, aflar gagna og skrifar drög að skýrslu sem lögð er fyrir rannsóknarnefndina. Nefndarmenn fara yfir drögin og öll gögn málsins og óskar eftir umsögn teljist þess þörf. Nefndarmenn veita þannig faglega aðstoð við rannsóknir, rýni á þær og gæðaeftirlit. Nefndin gefur síðan út lokaskýrslu samkvæmt gildandi lögum.

Er gert ráð fyrir því í þessu frumvarpi að þetta rannsóknarfyrirkomulag muni halda sér fyrir alla slysaflokka. Þess skal getið að RNU skipa nú lögfræðingur, læknir og verkfræðingur og aðrir sérfróðir aðilar sem taka þátt í rannsókn mála eru með viðtæka þekkingu á starfsvettvangi lögreglu og bifreiðaskoðunar

Athugasemdir við 5. grein frumvarpsdraganna, skipan rannsóknarnefndar samgönguslysa. Nefndarmenn

Samkvæmt frumvarpsdrögum er gert ráð fyrir að 5 nefndarmenn verði skipaðir auk fjögurra varamanna. Að minnsta kosti þrír nefndarmenn eiga að taka þátt í meðferð hvers máls samkvæmt 5. greininni.

Markmiðið með starfi slysarannsóknarnefnda er að auka skilning og þekkingu á orsökum slysa. Þegar unnið var að gerð frumvarpsins á fyrri stigum í samgönguráðuneytinu voru tveir valmöguleikar um nefndarskipan reifaðir. Annar þeirra, skipan 5 manna nefndar varð fyrir valinu og endurspeglast í 5. greininni eins og hún stendur núna. Rannsóknarnefnd umferðarslysa hefur efasemdir um þennan valkost og valdi á sínum tíma frekar að önnur leið yrði farin af tveimur tillögum. Sú leið felur í sér að þrír faghópar yrðu skipaðir, einn fyrir hverja nefnd. Í faghópunum yrðu fjórir sérfræðingar skipaðir til ráðgjafar á hverju sviði, samtals tólf ráðgjafar. Sá möguleiki felur í sér meiri faglega breidd og hefur reynst mjög vel í starfsemi RNU eins og málum hefur verið þar skipað. Forsenda þess að greina orsakir umferðarslysa eru vísindalegar rannsóknir sem byggja á þverfaglegri þekkingu. Skerðing á aðgangi nefndanna að þverfaglegri þekkingu er um leið skerðing á gæðum vinnu nefndanna, sem brýtur í bága við yfirlýst markmið frumvarpsins.

Hvað rannsóknir umferðarslysa varðar er sérhæfð læknisfræðileg þekking nauðsynleg á sviði slysa- og bráðalækninga, þekking á lögum, meginreglum og lagaframkvæmd, verkfræðileg þekking á sviði vega- og öryggismála, sérfræðileg þekking á rannsóknnum og innviðum á starfsemi lögreglu sem og bíltæknifræðileg sérþekking.

Er nefndin áfram málsvari framangreinds valkosta um skipan nefndarinnar.

Árið 2009 var launakostnaður nefndarmanna og sérfræðinga RNU 5,2 milljónir en launakostnaður vegna nýju nefndarinnar er áætlaður 10,5 milljónir. Til viðbótar má gera ráð fyrir að stór hluti aðkeyptrar þjónustu (8,1 milljón í nýja frumvarpinu) sé vegna kostnaðar við sérfræðirannsóknir. Hvað rannsóknir umferðarslysa varðar má vera ljóst hið nýja fyrirkomulag felur í sér lítinn sparnað.

Athugasemd við 21. grein frumvarpsdraganna Vettvangur slyss – stjórn vettvangs.

Í greininni segir að lögregla fari með stjórn á vettvangi samgönguslyss eða samgönguátviks en að björgun lokinni fari rannsóknarnefnd samgönguslysa með stjórn vettvangs. Í tilviki umferðarslysa er það svo að lögregla mun ekki afhenda rannsóknarnefnd samgönguslysa stjórn vettvangs að björgun lokinni. Orsakir umferðarslysa eru oft sagnæmt athæfi, sem er e.t.v. ólíkt því sem gerist í tilviki sjó- og flugslysa. Lögreglan rannsakar umferðarslys, bæði tildrög slyss og hvort hugsanlegt sagnæmt athæfi hafi átt sér stað. Ólíklegt er að það hafi vakað fyrir frumvarpshöfundunum að breyta því skipulagi, sbr. lögreglulögin nr. 90/1996 og lög um meðferð sakamála nr. 88/2008. Taki rannsóknarnefnd samgönguslysa yfir allar þær rannsóknir sem lögreglan framkvæmir á vettvangi alvarlegra umferðarslysa þyrfti að auka mannafla rannsóknarnefndarinnar verulega og kostnaður við sérfræðirannsóknir færi langt umfram það sem gert er ráð fyrir á núverandi fjárlögum.

Fjöldi alvarlegra umferðarslysa og banaslysa er 20-30 sinnum meiri en alvarlegra sjó- og flugslysa. Þetta verður að hafa í huga áður en rannsóknum umferðarslysa er steypt nákvæmlega sama mót og títtnefndur Chicago sáttmáli um rannsóknir flugslysa gerir ráð fyrir.

Virðingarfyllt

Rannsóknarnefnd umferðarslysa